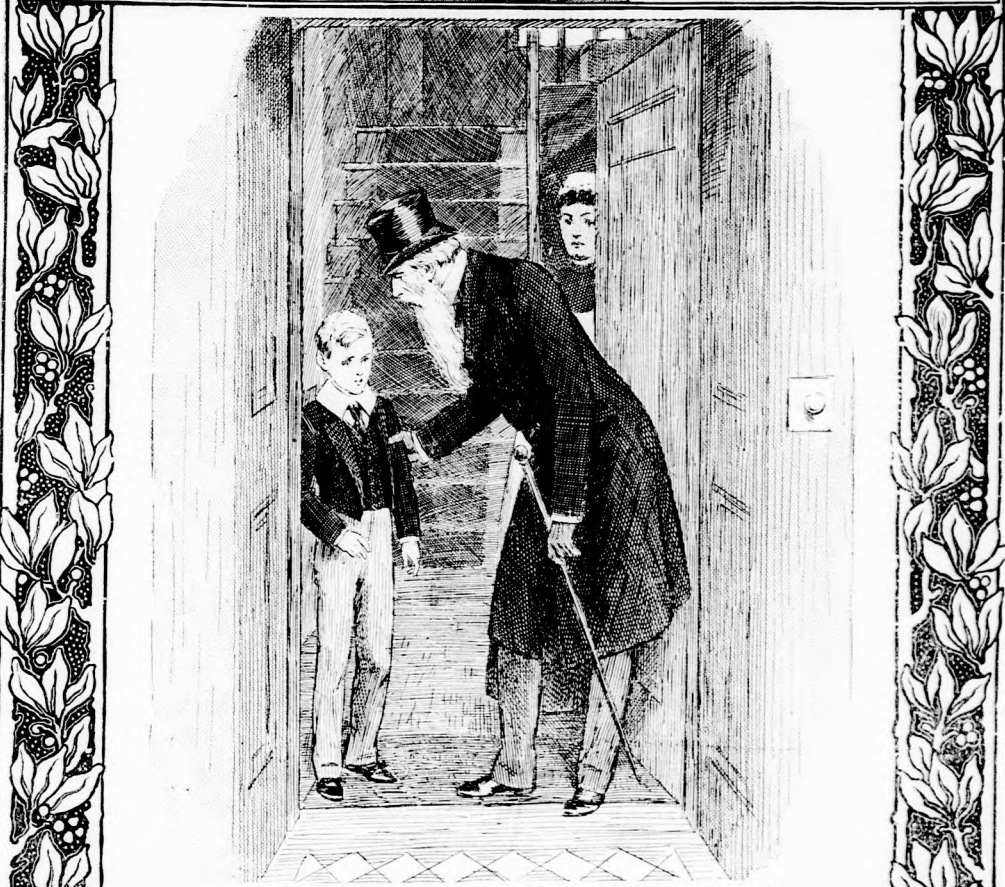

ZÁM.
veggel
zetnie.
b.
g-
re
el
az
os
ö-
h.
il.
zabb
ere“
dni.
zés
ldig,
ggal
esztő
mü-
edig
álto-
lénk
kis
a.
1-től
eni.
ostai
alá-
sz.
ala.

KIS LAP

... MEGFOGTA A KARJÁT. (Lásd a 198. lapon.)

Szerkeszti Forgó bácsi.

LVIII. köt. 13. szám. Ára negyed-évre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil.

Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1900. április 1-én.

A SÁRKÁNY-REND NAGY-MESTERE.

— Elbeszélés számos képpel. —

(Folytatás.)

VÁGTATOTT a megvadult paripa, hogy csak úgy porzott utána. És amint szilajul odább vágatott. Aladár nagymester — maga is váltig csodálta — még folyvást ott ült a ló hátán. A térdeit oda szoritotta a ló oldalához, a kezeivel bele fogózott a nyereg-kápába és nem bukott le. Gondolni azonban olyanfélét is gondolt, hogy talán jobb volna, ha elereszkednék és lepottyanna; mert rettenetes volt az, ahogy a ló rázta. Szinte azt hitte, mindjárt szét omlik minden csontja, kiszakad a tüdeje-mája.

No, ez nem szakadt ki, de a nadrágja szárain, a zekéje karjain annál nagyobb rések szakadtak és repedeztek. Észre sem vette, hanem amint az uton valakit megpillantott, toroka szakadtából kiáltozott mindig újra, hogy fogják meg, állítsák meg a lovat!

Volt eszökben! Inkább ijedten félre ugrottak, nehogy elgázolja őket. Bizony csak gyávák az emberek!

Mikor kiértek az ország-utra, a ló egyenest a város felé iramodott. Ekkor új aggodalom szállta meg a szegény nagymestert. Köztök és a város közt van a nagy és mély folyó... hát ha ez a megbolondult állat neki vágat a víznek? Persze, tud a ló úszni, bizonyosan át is jut a tulsó partra; de őt épp oly bizonyosan kisodorja a víz a nyeregből, nyomorultan meg fog fulni. Talán mégis jobb lesz leugrani... ha kezét-lábát törí is; mert ez még nem olyan nagy baj, mint ha beleful a vízbe.

— Majd meglátom... Leugrani akkor

is ráérek, ha látom, hogy neki szalad a víznek.

A lónak azonban volt esze, nyilván tudta is a járást. Nem szaladt neki a víznek, hanem tovább vágatott az ország-uton, a nagy rév felé. De hát ha ott fut bele a folyóba? Ó, minek is ült rá erre a szilaj állatra... vagy legalább miért nem engedte az elsőséget Kálmánnak?

Persze, nem tehetette. Ha nagymester, hát nagy-mester, őt illeti az elsőség. Hajh!... az ilyen méltóság bajjal is jár.

Már közel volt a rév s Aladárt kettős reménység kezdte biztatni: a ló meglasztotta a lépteit, bizonyosan mert tudta, hogy a révnél meg kell állani; de meg a révészek épp az innenső parton voltak, hát megfogják a lovat.

Meg is tették, még Aladárt is lesegítették a nyeregből. Szédült, tántorgott, tapogatta magát, együtt van-e minden csontja. A révészek pedig, akik meglehetősen ismerték a kis város lakóseit, kérdés-ködéssel is hamar kitalálták az igazat.

— Ni, hiszen ez az igazgató ur lova! Nem is nagyon rég lovagolt át Sólómvára felé, szólt az egyik. Hogy került az urfi erre a lóra?

— Bizonyosan garabonczáskodott, mondá a másik. A ló oda lehetett kötve valamely fához, a garázda ifiur eloldotta, ráült, a ló pedig eliramodott vele. Ugy-e így volt?

Aladár nem felelt, csak törülgette a verejtékes arcát és vizsgálgatta össze szakadozott ruháit. A révészek nevettek s az, amelyik a lovat fogta, így szólt:

— No, ifiuracskám, lesz holnap ne mulass az iskolában! Nem szeretnék a bőrben lenni.

Erre az emlékeztetésre talán szükség sem volt; aztán meg, szó ami szó, Aladár nagymester már most is annyira kényelmetlenül érezte magát a maga bőrében, hogy aligha cserélt volna vele valaki.

Egyelőre azonban nem ért rá a tünődésre, mert utazók érkeztek, a kompnak indulnia kellett a tulsó partra. Aladár is oda sietett és nem sokára otthon volt.

Szeretett volna észre véletlenül beosonni a szobájába; de a ház ajtajában, mint ha csak várta volna, ott állt az öreg szakácsné. Hogy mepillantotta Aladárt, nagy hangon jajveszékelve kiáltá:

— Jesszus, Mária, szent József! Aladár urfi, hát hol járt? Mért nem jött haza ebédre? A szegény öreg nagysága már szinte beteg a nagy aggodalomtól. Jesszusom! És milyen állapotban van! Csupa rongy a ruhája! Csupa por az orczája! És igaz ni!... hát az Irmuska kisasszonyt hol hagyta?

Aladár váltig akart volna közbe szólni, de nem jutott hozzá. Meg is lett a jajveszékülésnek az az eredménye, hogy a nagymama ott termett.

— Uram Teremtőm! kiáltá a kezeit össze csapva. Mi történt veled? Talán a rablók támadtak meg? És Irmuska... őt talán meg is ölték!...

— Dehogy, kedves nagymama, dehogy! Irmuskának nincsen semmi baja. Ott van Kálmánnal és Bélával a sólyomvári romoknál, majd haza sétálnak.

— De hát veled mi történt?

— Lóra ültem, aztán elvágatott velem; bizony kicsibe mult, hogy a nyakamat nem szegtem.

Aladár ezt most igazán nem a jó nagymama megriasztására mondta, hanem mert

még maga is ugyancsak föl volt indulva. De az eredmény a régi lett: a jóságos nagymama mindent elfelejtett, csak arra gondolt, hogy az ő kedves unokája veszedelemben forgott.

— Jaj Istenem! De hát minek ülsz lóra? Ha nyakadat szegted volna! Ha meghaltál volna!

Es össze-vissza csókolta. Aladár nagymesternek pedig most egyszerre az jutott eszébe, hogy ő voltaképen nagyon büszke lehet a lovaglására.

— Nem történt semmi bajom, nagymamácska, csak a ruhám szakadozott meg egy kicsit. Nem estem ám le... pedig hogy vágatott az a ló! Haha! Csak hogy aki lóra termett magyar vitéz, azt nem dobja le akár milyen vad csikó sem!

— Jól van no, de azért máskor még se próbálgasd, szolt a jó nagymama. Ha Irmuskának nincs baja, akkor hát nem köll kerestetnem. Te most legelőször is mosakodjál meg, aztán ebédelj, ebéd után pedig öltözzél más ruhába, annál inkább, mert vendégünk is lesz.

Aladár teljesen meg volt elégedve. Itthon már rendben van a dolog. De hát a ló, meg az igazgató! No, majd rendbe jön ez is.

Mivel a Kánya uram ebédje nem volt tulságosan bő, Aladár jóízűen falatozott, azután tiszta ruhába öltözött és mikor egy jó óra multán beállított a nagymama szobájába, vigan kérdé:

— Ki lesz a vendég, kedves nagymama?

— Egy régi, ifjúkori jó barátóm, aki most látogatóban van itt városunkban a fiánál. No, a fiát jól ismered, mert az senki se más, mint a ti iskolátok jeles igazgatója, akit bizonyosan tisztelsz és szeretsz.

Aladár nem mondott sem igent, sem nemet, csak megnyult egy kicsit a képe. Ez a látgató biz' őt nem érdekli egy csöppet sem. Nagyon öreg néni lehet az, aki

KIS MAMA. (Lásd a 206. lapon.)

a nagymamának ifjúkori barátnéja s akinek a fia. Nem is sok baja lesz vele. Szépen kez az igazgató ur, már maga is koros ember. zet csókol neki, aztán dolgára megy. Ezzel

már előre is elintéztnek vélte a maga részét. De, ó szörnyü meglepetés!... a nagymama vidáman csevegve így folytatta:

— Azután, fiacskám, figyelmes és illedelmes légy ám! Még az iskolában is hasznát láthatod, mert az igazgató ur elkíséri ide öreg édes anyját és bizonyosan itt marad veled egy ideig. Hadd lássa, hogy nem csak az iskolában, hanem az iskolán kívül is jó nevelésű, derék fiu vagy.

Aladár nagymester majd hogy kő-szoborrá nem dermedt. Rábámult a nagymamára, de szólani nem tudott. Hiszen ez rettenetes! Hát ez a szörnyeteg igazgató már léptenyomon üldözi? És éppen most fog ide jönni, mikor a lovával azt a bolondos csinyt követte el. Mindjárt melegiben és itthon csipi meg!

— Mi lelt? kérde a nagymama. Mit bámulsz úgy, mint aki holtra ijedt?

— É... é... én? Dehogy! Mitől is ijedtem volna meg?

Már ezt a nagymama valóban el sem képzelhette volna, nem is törte rajta a fejét, kivált hogy még rendelkeznie köllött egyről-másról az ozsonna dolgában. E közben csupa jó szándékból kegyetlen biztatásokkal gyötörte a szorongó nagy-mestert.

— Szeretném, ha addig Irmuska is haza kerülne, hogy mind a ketten ott legyetek az asztalnál... Remélem, az igazgató ur is elfogad egy csésze kávé... Aztán fiacskám, légy ám figyelmes és udvarias... szolgálj holmi apróságokkal az öreg néinek és az igazgató urnak.

Máskor Aladár örömet tett efféjét, ügyes is volt; de most a hideg borzongott rajta végig, ha megdöngölte, hogy az asztalnál szemtől-szemben fog ülni az igazgatóval.

Gyönyörű mulatság lesz, ha ez majd szóba hozza Aladár viselt dolgait...

Egyszerre azonban fölvidult. Remény sugara villant feléje.

— Hát ha el sem jön? Nem is igen jöhet. Hiszen ott rekedt a vár-romokban! Persze, azt hitte, hogy idejére haza lovagol; de nincs lova. Lám, még szerencse, hogy eliramodtam azzal a lóval. Gyalog nem érhet idejére haza. Az öreg nénike bizonyosan egymaga jön, vagy pedig izen, hogy máskor fog jönni. Addig majd megvállik, mit tehetünk.

Ez a halvány remény kissé lecsillapította, de nem nyugtatta meg teljesen. Amilyen hosszú lábai vannak annak a rettenetes igazgatónak, még bizony megteszi, hogy begyalogol és ha talán később is, de betoppan. Jobb volna, ha egészen biztosan elkerülhetné a veszedelmet.

Megkönyékezte hát a nagymamát, czirógatta, ölelgette és hizelkedve szólt:

— Nagymamácska, én nem igen fogom megvárhatni a vendégeket...

— Már ugyan miért nem?

— Azt hiszem... jó lesz, ha elejébe megyek Irmuskának... utána nézek, hol van...

— Hiszen azt mondtad, hogy Kálmánnal és Bélával van, nincsen semmi baja.

— Persze, velök van, nincsen semmi baja... de mégis, ha elejébe mennék...

— Akkor az lehetne belőle, hogy egyikötök sem volna itthon idején.

— Az éppen nem volna baj, jegyzé meg Aladár gyorsan.

— Dehogy nem! Mikor be akarlak mutatni a vendégeimnek! Egyáltalában nem értem, mit ijedezel, mit huzódozol annyira? Talán bizony valami nagy hibát követél el?

— O... ó... dehogy!...

— No's, hát itthon maradsz, punktum. Ül le!

Kivételkép a nagymama most az egyszer nagyon határozottan és parancsoló hangon szólt. Le köllött hát ülnie és várnia, hánykódva reménység és ijedezés között. Bár soha ki se találták volna az ozsonnálás divatját! Aladár inkább lemondott volna örökre minden ozsonnáról. Persze csak abban az esetben, ha ennek az árán megválthatja ezt a mai veszedelmet. Talán nem is jön el... De hát ha mégis...

És hajh!... mindig jó, ha az ember készen várja a rosszabbat is, mert ez sokszor következik be. Füstbe ment Aladár reménysége... Hangok hallatszottak a pítvarban, aztán kopogás... az ajtó föltárult és a következő pillanatban belépett egy tisztos ősz agg asszonyság, utána pedig ő, igenis, valóságos igazán ő, az igazgató ur. Nem volt sem poros, sem kimelegedve; kifogástalan látogató-öltözékben jelent meg. Hogy kerülhetett oly messziről ily gyorsan haza, hogy már át is öltözött?

De nem ez a gondolat foglalkoztatta leginkább a szepegő nagymestert, hanem az, hogy mikor és mily módon szakad a nyakába a veszedelem. Egy-előre azonban nem történt semmi. Az igazgató ur nyájasan, barátságosan csevegett mindenkivel, még Aladárral is. Semmi jelét sem mutatta annak, mint ha akár mi tekintetben valami panasz vagy megjegyzése volna Aladár ellen. Ennek hát újra éledni kezdett a reménysége.

— Talán nem tud semmit... sem az iskolai dolgokról, sem arról, hogy a lovát én szöktettem meg. Nem látta, Kálmánék pedig nem árulták el.

Már-már azt sem igen bánta volna, ha az igazgató urral együtt kell ozsonnálnia. Az ozsonna mégis csak szép és kellemes szokás. De tán jobb szerette, midőn az igazgató ur némi idő multán fölkelt és azt mondta, hogy, élénk sajnálatára, most mennie köll, dolga van, ozsonnára nem maradhat: de majd estére elő kerül a kedves öreg édes anyjáért.

Nyájasan köszönt el. A nagymama ki akarta kísérni, de az igazgató udvariasan vissza tartotta.

— Majd kikisér engem az én kis barátom Aladár, mondá.

No, ezt Aladár nagy örömmel tette meg! Csak legyen kívül a házon, mentül előbb. Ez a kívánsága hamar teljesült is, de előbb még egyéb is történt. Amint ugyanis a külső ajtóhoz értek, az igazgató megfogta Aladárnak a karját (Lásd a képet a czimlapon.) és nyugodtan, de komolyan mondá:

— Holnap ünnep van, nem jössz az iskolába. De holnap után reggel jőjj a szokottnál kissé korábban. Tudod, egy kis számadásunk van.

Ezzel távozott. Aladár pedig meghökkenve bámult utána.

— Számadásunk van! Akkor hát mindent tud...

(Folytatása következik.)

KÉNYELMES HALÁSZAT.

— A »Kis Lap« színes műmelléklete. —

NAGY munkában van Évike, sikerül is bizonyosan. Akkor pedig majd örül a mama, de különösen apácska.

Hogy ne? Epp ma említette az ebédnél, mennyire szereti a halat, sülve is, rántva is, paprikásan is. A mama pedig azt mondta, hogy épp most kevés a hal a piacon, drága is, azért nem kerül az asztalra.

Ezen a bajon segíteni köll, lehet is. Furcsa, hogy a mamának nem jutott eszébe, milyen könnyen juthat egészen friss, jó halhoz. Ott uszkálnak épp az ő szobájában, a nagy üveg medenczében. Csak ki kell fogdosni. Gyönyörű arany-halacskák, okvetlenül még sokkal jobbak, mint azok a közönséges piaczi halak.

Évike tehát dologhoz látott. Hamar végzhetne volna, mert amint föltérdelt a székre, csak be köllött volna nyulni a medenczébe, kimarkolhatja valamennyit. Igen ám, de így nem volna mulatságos? Nem is tudom én bizonyosan, igazán apácskának akart-é Évike jó hallal kedveskedni, vagy inkább csak magának pajkos játékot szerezni.

— Halászni horoggal vagy hálóval szoktak, gondolá. Hálóm nincs, de horgot csinálhatok gombos-tüből. Mindjárt meglesz.

Kenyér-darabkát is tűzött a horogra, aztán leeresztette a medenczébe. És az

egyik halacska, szegény kis ostobácska, mindjárt bele is harapott! Diadalmasan húzta volna ki Évike, de épp e pillanatban lépteket és ruha suhogását hallotta.

— Jaj, a mama!

A halász nem szokott megijedni, ha jön is valaki. De Évike megijedt, tudom is én miért? Futott volna . . . de már későn, ott érte a mama.

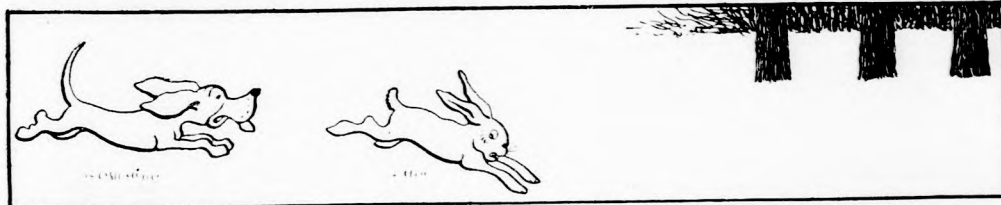
— Ejnye, te gonosz portéka! Mit mivel-tél? Pajkosságból el akarod pusztítani a szép arany halaimat?

Biz' azt nem lehetett eltagadni, mert az egyik halacska ott vergődött nagy kínjában. A mama szerencsésen leszabadította a horogról s a halacska megint vigan uszkált; helyette Évike került, ha nem is horogra, de a sarokba, ahol bójtölve töltötte az ozsonna idejét és sóhajtvá fogadkozott:

— Bocsáss meg, kedves mamácska! Soha, soha sem fogok többé a szobában halászni!

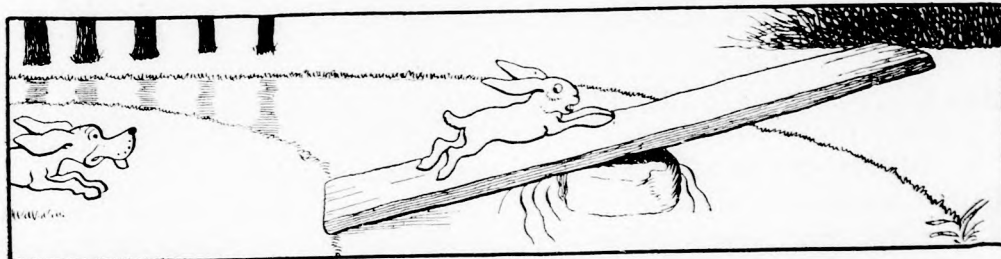
TACSKÓ ÉS NYUSZI

vagy
AZ INGA BÜRÜ.

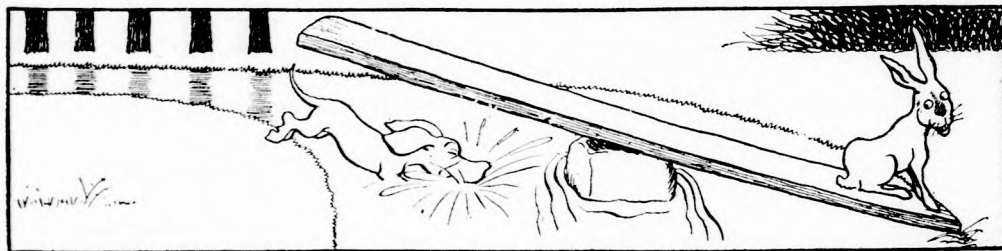
Tackó szökken, vágat, ugat,
Hogy meglátja a kis nyulat.

Ám de nyuszi se lusta ám —
Nyilal, akár a gyors villám.

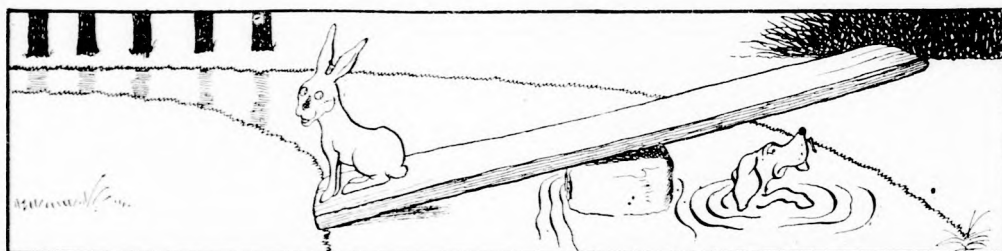
Bürü visz át a patakon,
Igyekezik nyuszká nagyon.

A tackó sem veszi könnyen —
Igyekezik ő is szörnyen.

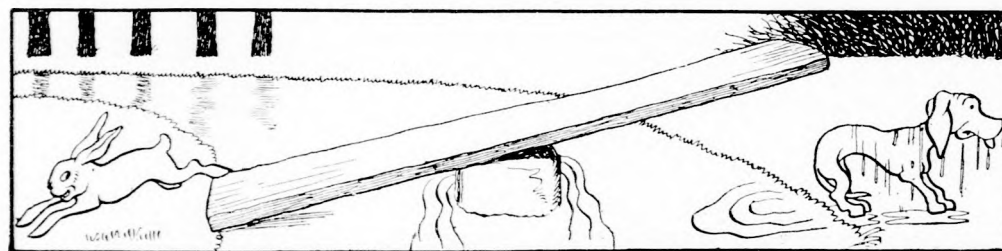
*Tulsó partra lebillen a
Könnyü, keskeny bőrű-deszka.*

*Szeles tacsó vízbe totyog —
Nyuszi pihen és mosolyog.*

*Hogy átuszta a patakot,
Tacsó csizmadiát fogott —*

*Visszafelé fut ám a nyul
S nézi tacsót nagy-kajánul.*

*Nyuszi vígan elmenekül,
Tacsó ázik kegyetlenül.*

*Körülötte vizes gyűrű . . .
Hajh, a bőrű, az a bőrű!*

K É P E K

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETÉBŐL.

(Képekkel a 201., 204. és 205. lapokon.)

Munkács hős asszonya.

NAGY hőskről, jeles vitézkről sokszor beszéltem már nektek, mikor szép magyar hazánk ezer-éves történetéből mutattam be egyes képeket. De voltak a

magyar nemzetnek nem csak jeles fiai, hanem hős lelkű honleányai is és ezek egyikeről, Munkács hős asszonyáról, akarok itt most megemlékezni.

Hazánk észak-keleti részén, a Kárpát-hegység aljában emelkedik az ősi nevű Munkács vára. A hagyomány szerint Árpád vezér, a honfoglaló, ezen a helyen pihent

meg először, miután hadait a Kárpát bércein átvezette; innen indult a magyar hon elfoglalására. És midőn négy évvel ezelőtt hazánk ezer-éves fennállásának ünnepét

ültük, a honfoglaló Árpád első pihenőjének helyén diszes emlék-oszlopot emeltünk az ősi Munkács-vára egyik bástyáján.

Mert mai nap is épségben áll Munkács

ZRINYI ILONA. (Lásd a 202. lapon.)

vára. A századok folyamán sok vészt, vihart látott, sokszor vívták ostrommal, romba is döntötték, meg újra fölépítették. Most már

rég óta csöndes hely, már nem is megy vár-számba. Valamivel több mint kétszáz esztendeje, hogy az utolsó nagy harc folyt

körülötte, hatalmas ellenség fogta körül, ágyuk döntögették a falait, de vitéz védői fittyet hánytak az ellenségnek s a vár fokáról büszke elszántsággal tekintett le a parancsnok, egy hős selkű asszony: *Zrinyi Ilona*. (Lásd a képet a 201. lapon.) a magyarok jogaiért és szabadságáért fegyvert ragadott kuruczok fejedelmének hitvese.

A vitézek, kik a vár falain harcoltak, szinte nem is csodálkoztak, hogy asszony a vezérek és hogy ez hősiesen néz a szemébe minden veszedelemnek. Hiszen hősök nemzetségének a leánya volt. Egyik őse, az első Zrinyi Miklós, Szigetvára dicső védelmében halt meg a honért; száz évvel később a második Zrinyi Miklós, szintén hatalmas ostora volt az országunkat eltiport töröknek, e mellett pedig jeles költő is, kinek műveiben még ma is gyönyörködhetünk. Nem kevésbé vitéz férfiú volt Zrinyi Péter bán, Zrinyi Ilonának édes atyja, akinek gyászos lett a sorsa, mert segíteni akart a szerencsétlen magyar népen.

Mert nagyon szerencsétlen volt akkoriban a szegény magyar nemzet. Az ország egy részét a török tartotta a hatalmában, dolyfős basák garázdálkodtak ott kedvök szerint. De mégis jóformán jobb világ volt itt, mint ahol nem a török uralkodott. A koronás magyar király messze külső országokban lakott és az ő nevében német, olasz generálisok hatalmaskodtak itt idegen zsoldos katonáikkal, akiket a nép labanczoknak nevezett el. Rettenetes volt a pusztulás és nyomoruság, ahol a labanczok megjelentek. Az urak kastélyát és a szegény pór házikóját egyformán kifosztották, az ellen-szegülőt börtönbe vetették, ha ugyan föl nem koncolták s az emberek utoljára

már az erdőbe vagy pedig a török kezében lévő földekre menekültek, ha csak hírét hallották is, hogy labanczok közelednek. Töröknél, tatárnál rosszabb volt a labancz.

Végre már nem lehetett tünni, hát fegyvert fogtak a »bujdosók«, akik kuruczoknak nevezték magukat. Fegyvert fogott Zrinyi Péter is, de bele vesztett: fogságba került és Bécs-Ujhelyt vér-padon halt meg, bakó ütötte le a fejét. Egyetlen fia maradt, Boldizsár, ezt börtönbe vetették és ott senyvedt halálra.

A híres nagy Zrinyi-nemzetségből már csak a kivégzett Péternek leánya: Ilona élt és járt szabadon. Jól látta, mi lett a sorsa szerencsétlen apjának, testvérének, de nem rettent meg, hanem hitvese lett a fegyverre kelt kuruczok vezérének, Thököly Imrének.

Dusgazdag, vitéz fiatal fő-ur volt Thököly Imre, amikor a kuruczok megválasztották vezéröknek. Számos uradalma, erős várkastélya volt a magyar fel-vidéken. Mai nap is láthatni még a szepes-megyei Késmárk városában az ottani Thököly-várkastély maradványait, részben még ép állapotban. (Lásd a képet a 204. lapon.) Tömegesen sorakoztak az elégedetlen magyarok Thököly zászlaja alá és számos véres csatát vívtak győzelmesen, úgy hogy végre majd nem az egész országot, mely nem volt török kézben, elfoglalták. Az akkor nagy hatalmu török szultán Magyarország királyának ismerte el és jelentette ki Thököly Imrét.

Király lehetett volna Thököly, királyné Zrinyi Ilona; de nem fogadták el ezt a czímet. Thököly csak fejedelemnek mondta magát.

Fordult azonban a koczka, balsors kezdte üldözni Thököly Imrét. Egyik csatát a másik után vesztette el és ekkor hivei is elkezdték hagyogatni. Erős várai az ellenség kezére kerültek, már jóformán csak Munkács (Lásd a képet a 205. lapon.) maradt meg; de ez volt a legfontosabb, legerősebb, itt voltak a kincsei is. Ám de, ha ide bezárkózik, ha itt az ellenség ostrom alá fogja, akkor annyi, mint ha fogva volna. Pedig ide-oda köllene járnia, segítséget keresni, új sereget gyűjteni.

— De kire bizhassam addig egyetlen és legfontosabb váramat? aggódott nagy szorultságában.

Mert voltak ugyan még hivei, de hajh!... akitől elfordul a szerencse, azt hamar elárulják a haszon-leső emberek. Mégis azonban volt valaki, akiben megbizhatott. A hitvese lépett elő, a hű és hős lelkű Zrinyi Ilona és így szólt:

— Itt maradok én a várban és megvédem végfogytig. Bíz reám!

Reá bízta. Jól tudta, hogy Zrinyi Ilona a hős Zrinyi nemzetség leánya, baj és veszedelem meg nem retenti.

Elutazott Thököly fejedelem. Munkács várában pedig dologhoz látott Zrinyi Ilona. Nem sok, de válogatott vitézből alakította meg a vár őrségét, gyűjtött nagy bőségben hadi szert, eleséget, kijavíttatá a bástyákat, falakat, aztán nyugodtan várta, mi következik.

Nem várt sokáig: mihamar ott termett Caprara császári tábornok nagy sereggel, körül fogta a várat. Izenetet küldött be, hogy adják neki át a várat, ugyanis mind hiába védenék, mert ez már a legutolsó vár, mely a kurucok kezében van s ő erős hadával iziben megvívja; e közben könnyen

baj érhetné a vár asszonyát, ő pedig mint lovagias katona sajnálná, ha gyöngé nőnek bajt okozna.

— A várat védeni fogom végfogytig, izente vissza Zrinyi Ilona. Ezt ígértem uramnak. A te számodra pedig, Caprara tábornok, itt nem terem dicsőség, mert még ha győznél is, asszonyt legyőzni nem nagy dicsőség. Ám lesz rá gondom, hogy még ezzel se dicsekedhessél!

Nevetett Caprara és megkezdte az ostromot. No, azután már nem nevetett. Mert ha ő lövetett a várba, onnan még keményebben lőttek vissza, ki is törtek, és az ostromlók jobbnak találták, hogy szépecskén távolból puffogassanak.

Hetek multak, hónapok is, de az ostromlók sereg nem boldogult. A vár derék őrsége nem lankadt, nem csüggedett. Hogy is lankadtak volna, mikor látták hős lelkű asszonyukat, aki éjjel-nappal körül járt a falakon, bástyákon, rettenthetetlenül. Buzdította vitézeit, rendelkezett, parancsolt és mindig jól. Az ellenség hiába erőlködött, még csak közelébe sem tudott férni a várnak.

Már esztendeje mult, hogy az ostrom tartott, de Zrinyi Ilona előtt még csak említeni sem volt szabad, hogy meghódoljon. Pedig mikor egyedül volt, nehéz bu nyomta a lelkét. Rossz híreket kapott a férjétől. Thököly sehol sem tudott kellő segítségre szert tenni, új sereget gyűjteni. Tehát nem segíthette meg hős lelkű nejét. És ez még sem csüggedett.

— Még fordulhat jobbra. Kitartok vég-sőig!

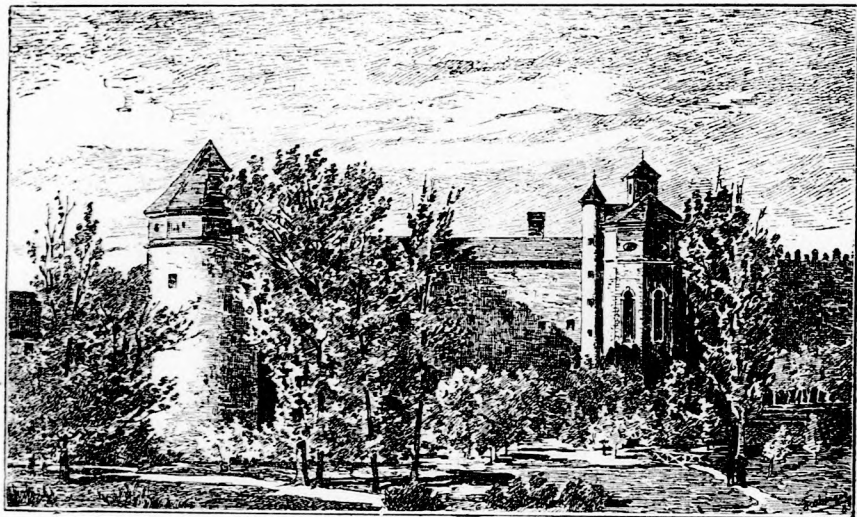
Második esztendeje folyt az ostrom. Már nem hetykélkedett az ostromlók vezére, inkább dühöngött. Végére járt a második

esztendő is, mégis csak ott volt, ahol az első napon. Bécsből egyre-másra érkeztek a szemre-hányó parancsok, hogy micsoda példátlan dolog ez? Két hosszú esztendő alatt sem tudja elfoglalni a várat egy gyöngé asszonytól!

De mikor nem lehetett! Zrinyi Ilona vissza verte a támadókat századszor is, alku-dozásra pedig szóba sem állt.

Van azonban, hajh!... a fegyveres ellen-ségnél sokkal gonoszabb és veszedelmesebb: az áruló.

Munkács várában Radics András volt a vár-kapitány és ott volt még, hogy Zrinyi Ilonát tanácsaival segítse, Absolon Dániel, akit Thököly fejedelem a leghivebb hívének gondolt. Ez a két fő-ember két év leteltével megelévelte a fáradalmaikat és veszedel-

A THÖKÖLYEK KÉSMÁRKI VÁRKASTÉLYA. (Lásd a 202. lapon.)

meket s mivel Thököly fejedelem nem küldhetett biztató híreket, hát ők ketten nagyot fordítottak a köpönyegen. Megfeledkezve hűségéről, becsületről, úgy okoskodtak, hogy Thökölytől már semmit sem várhatnak, nem is félhetnek, míg az ellenség gazdagon megjutalmazza őket, ha kezére játsszák a várat.

Csak hogy ez nem volt könnyű feladat. Hogy Zrinyi Ilona hősi elszántságát meg-

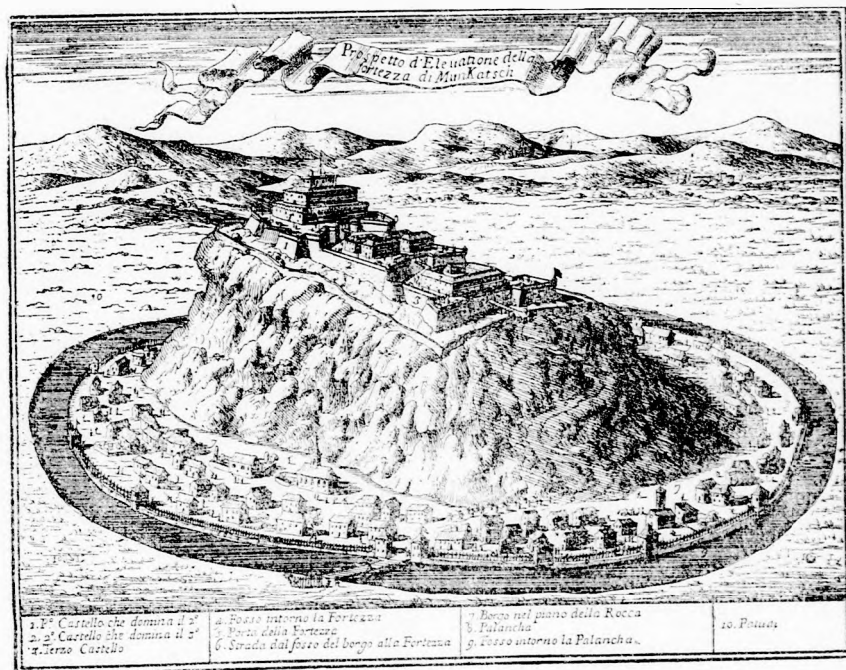
ingassák, azzal még csak próbálkozni sem mertek. De a vitéz katonák elcsábításával sem. Tudták, hogy a derék vitézek, akik mind halálig hűek az ő hős asszonyukhoz, menten fölkonozolnák őket.

— Mégis van annak módja, hogy czélt érjünk, szolt a ravasz Absolon. Nagyon hűek és vitézek a katonák, amig lábon állnak; de nem zavarnak sok vizet, ha egyszer éhen haltak.

— Csak hogy attól nagyon messze vagyunk, felelte Radics várkapitány. Hiszen ránk van bizva az élés-tár, mi tudjuk legjobban, hogy még tömérdek ott az eleség, akár az ellenséget is megtraktálhatjuk.

— Tudom, tudom. Hát majd segítünk rajta.

És segítettek. Titokban minden éjjel nagy csomó élelmi szert loptak ki az élés-tárból és megsemmisítették. Így már persze rohamosan fogyott az eleség. Egy napon aztán a két áruló bus képpel állított be Zrinyi Ilona elé és himezve-hámozva tanácsolta, hogy jobb lesz megalkudni az ellen-

MUNKÁCS VÁRA A 17-DIK SZÁZADBAN. Egykoru rajz nyomán. (Lásd a 203. lapon.)

séggel, mert fogytán az eleség; ha egyszer végkép elfogyott és a katonák eldőlnék az éhségtől, akkor majd alkudozni sem lehet, mindent el köll fogadni, amit az ellenség feltételül szab; hát jó lesz idején megalkudni.

Elképedt a hős asszony, hallani sem akart a vár átadásáról, hinni sem tudta,

hogy az eleség elfogyhatott. De hamar meggyőződött, hogy igaz. Gyanította az ármányt, de már semmit sem tehetett ellene. A katonák is, mikor megtudták, hogy rövid időn éhen kell veszniök, természetesen beláták, hogy így már minden hiába, le köll tenni a fegyvert.

Akit fegyverrel legyőzni nem birt az

ellenség, a hős lelkü Zrinyi Ilonát eképen győzte le az árulás. Át kellett adnia a várat, őt magát pedig Bécsbe vitték és ott kolostorba zárták.

Ezalatt Thököly fejedelem nem nyugodott s végre ismét kedvezett neki egy kis időre a szerencse. Jókora hadat gyűjtött, megverte az ellene küldött Heissler császári tábornokot, magát Heisslert is elfogta és Erdély fejedelme lett. De csak nagyon rövid időre. Ujabb csatákban teljes vereséget szenvedett, hadai elszóródtak, hívei végkép elhagyták s ő maga török földre menekült. Soha sem is került honába többé vissza.

Mindenki elhagyta a szerencsétlen Thököly Imrét, csak hős lelkü, hü hitvese nem. Osztozni akart vele balsorsában is. Az a Heissler tábornok, kit Thököly elfogott, még rabul volt Törökországban; hát érette cserébe adták Zrinyi Ilonát. Megengedték, hogy Bécsből elmehessen és török földre vándoroljon, bujdosó férjéhez. Megtette.

Messze Kis-Azsiában van egy ősrégi város: Nikomedia. Itt huzódott meg az egykori fejedelmi pár: Thököly Imre és neje, Zrinyi Ilona, bús hontalanságban. Ott halt is meg a hős lelkü asszony 1703-ban.

Emlékét, mint egyik legdicsebb honleányét, kegyelettel őrizzük mindenkoron!

K I S M A M A.

(Képpel a 196. lapon.)

*Fel a padra szép sorjába,
Ti kis gyámoltalanok!
Míg lábatok nincs cipőben
Kávét biz' én nem adok.*

*Még talán hogy harisnyában
Futkossatok itt körül!
Az ilyen könnyelműséget
Az ember megkeserül.*

*Egyszerre csak itt a nátha,
A köhögés, torok-gyík . . .
S mily soká tart, míg belőle
Doktor bácsi kigyógyít!*

*No Károlyka: első te vagy,
Feszítsd ki a lábadat!
Ez az egyik. Nyujtsd ki már most
Gyorsan azt a másikat!*

*Igy ni! Veled rendbe' volnánk,
Ugorj talpra szaporán!
Mostan ki is következik?
Jöszte, piczike Jolán!*

*Ez is rendben! Harmadikul
Te jösz, édes Erzsikém . . .
Nagyon nézed már a kávé
Ott a tüzhely tetején!*

*Es hogy emigy szép rendjében
Végeztem is velétek . . .
Itt a kávé, a jó kávé . . .
Vigan reggelizzetek!*

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LVIII. köt. 11-ik számában közölt találós-kérdések megfejtése:

Bokréta, tükör, Ernő, okos, sóhaj, Berény.

Helyesen fejtették meg: Jurenák Gizi, Thaly Florence, Geszner Olga, Térfy Marianna, Neoschil Antal, Kövesi Jenő, Hirsch testvérek, Morvay Nausikaa (részben), Boros Margit, Hauer Dóra és Ernő, Berényi Erzsike és Margit, Hubay Katinka, Szűts Ilus és Ellus (Kinek a keze? F. b.), Goldstücker Teréz, Vásárhelyi Pali, Engel Livia, Bayer Anu, Bárdossy Olga, Kiss Margit, Oltványi Márta, Kaszner Mátyás (részben), Girardi Gyöngyike, Frey István és Endre, Szent-Imrey Kornél, Szöllösy Iduska, Háy Irén és Juliska, Naschitz Gyuri, Rakovszky Zsófia (Magad irj! F. b.), Romeiser Jolán és Márta, Vámosy Loránt, Kontúr Noémi, Létmányi Lilike és Laczi, Mándy Gizike, Kováts Márta, Hacker Irén és Józsi, Chorin Ilonka (Egy piczi pocza nyikkantott felém a soraidból. Tán éhes volt a szegényke. F. b.), Lipschitz Ernő, Leipniker Mátyás, Erdődy Laczika, ifj. Muraközy

László, Groszmann Irén, Sárkány Agáta (részben), Stern Jolán és Birike (Vonalozták meg a papírost, mert még nagyon görbén dülöngélnek a soraitok. *F. b.*), Kain Annuska és Pista, Szondy György, Lehoczky Agáta és Tibor, Schifkorn Kornélka (részben), Batta Gyula, Veress Jenő, Herczeg Ilona, Weisz Anikó, Wurm Betty, Weiszkopf Aranka és Lenke, Jákó Margit és Miczike (részben), Ehrenfeld Regine, Dóra Jenő, Kis-terennei községi elemi népiskola növendékei, Fein Elemér (részben), Nagy Böske (részben), Langer Sándor és Pista (részben), Forster Jolánka, Fürst Sárka és Magda, Ludinszky Lajos, Kolacskovszky Lajos, Láng Miklós, Kazy Livia, Veress Gizi és Józsi, Meisels Miklós, Dömötör Irénke, Somogyi Margit, Jolán és Jenő, Szántó Olga és Ernő, Csia Erzsike, Sinkovits Clarisse (részben), Graefl Paula és Márta (részben), Pap Lilike, Májai Eugenia, Váradi László, Hevesy Bella (részben), Scherz Blanka és Rudi, Fidler Jolánka, Schleiminger Pista, Zaicz Gusztó, Koller Sárka, Boros Emmike, Radnai István, Szent-Iványi Ella és Marianna (Vonalzott papírosra írjatok! *F. b.*), Smaregla Mariska és Béla, Kummerer Paula, Vész Andrea, Hanvai Ilonka, Kazy Péter, Pótis Irén, Sándor Endre, Sámuel Ferike, Ultsch Marci, Folinus Kornél, Németh Endre, Gutman Erzsike, Marosán Adorján, Sándorffy Dezső, Hollós László, Mérai Linike és Margit, Gyika Marianne és Alice, Kossaczky Gyula, Endreffy Jenny, Szőke Emmike, Schulz Antal, Schönstein Mariska, Fényes Ilonka, Vizmathy Berta, Hajnik Miklós, Schödl Ervin, Lupkovics Ilike és Gyurka, Deutsch József, Engel Livia, Vidor Ilonka, Radó István, Kaiser Jenő, Lakner Margit, Ranschburg Béla (gondosabban is írhatnál. *F. b.*), Schön Ilona, Györy Sarolta, Preisach Frida, Laukó Sári, ifj. Székely István, Sier Frigyes, Nagy Lenke és Ernő, Szabó Mariska.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörtént, nyertes lett *Wurm Betty*. *Mährisch-Ostrauban*, kinek a jutalom-könyvet (*Kis elbeszélések*), az ifjuság számára írta *Ida néni*, számos képpel, díszes vászon-kötésben), a kiadó-hivatal megküldi.

*

A *KIS LAP* LVIII. köt 10-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Lipschitz Ernő, Herczeg Ilona, Smaregla Mariska és Béla, Szántó Olga és Ernő, Somogyi Margit, Jolán és Jenő, Boros Emmike, Veiszbrunn Róza és Margit, Kazy Livia, Schönstein Mariska, Sier Frigyes.

KÉPREJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Leány-történetek.”

Elbeszélések, az ifjuság számára írta **Halden Erzsébet**; négy szín-nyomatu képpel, díszes kötésben.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Czenke Pali. Szép ruhában nem járhat mindenki, de tisztában igenis. Te rád vonatkoztatva: szép betűt nem vethet mindenki, de tiszta írás bizony telik minden irni tudó embertől. — **Augustin Mimi.** A fordításba, hiszen nem sürgető, bár mikor kezdhetsz bele. A gyorsabb küldésről gondoskodtam. Gízit köszöntöm. Soraidban örömöm tellett. De talán nem is a te nevedre jár a *Kis Lap*? Mert előfizetői között nem fordul elő a te neved. — **Kövér Miczi.** Örömmel nézek a bájos tavaszi üzenet elé. Jól esik olvasnom hogy a *Kis Lap* annyira kedves előtted. Igaz a!... hát mostani leveledben kinek az írását utánoztad? — **Rothauser György.** Pécsről szerkesztett leírásod élénk, szemléltető és szinte kimerítő. Már semmi kétségem felőle, hogy néhány év múlva közölhetőt fogsz írni. De van is előtted jó példa amely után megindulhatsz. — **Kováts Bella és Géza.** Mind szabatos az. De mikor hát az a hibák, hogy olyan nagyon könnyen kitalálhatók. —

Kain testv. Fő az, hogy a *Kis Lap* vasárnap jelenjen meg nálatok, mert ezen a napon több a szabad időtök. A szombat még iskola-nap. — **Szűts Ilona.** Rejtvényednek csupán a megfejtését küldted be, de magát a szétszórt betűs feladványt nem. Pótoltam én. Jövőre azonban ki ne feledd. Megjelen. — **Koller Sárka.** No mondhatom, sok fejedelem nem lakik szebb nyaraló kastélyban, mint az, melyben neked folyik le oly kedvesen a te gyermeki korod. — **Wurm Betty.** Azt a vastag feketén ejtett 9-est elmésem nevezted el »szerecsen kilenczesnek.« — **Geyer Stefike.** Az utasítás megjelent a *Kis Lap* LVII. kötetének 21-ik számában és, röviden ismételve, a következőből áll: Közönséges ivó-vízben egyívé olvasztandó konyha-só, szóda és kettős kénsavas mész. Ebben a folyadékban jól meg kell mártogatni a spongyát, aztán kifacsarni, de úgy, hogy még legyen benne egy kis nedvesség. A spongya likaiba fű-magot dugván, az így beültetett spongyát világos helyen zsinóron felfüggeszted és koronként meglocsolod, hogy nedves maradjon. A bele dugdosott magvak így csakhamar kihajtanak. Ha sikerült a kísérlet, írj, hogy részt vehessek örömben. — **Hanvai Ilonka.** Ha figyelmesen olvasod ezt a rovatot, megértheted, hogy *érdemleges* kérdésekre válaszolok, mint p. o. mutatja az előző üzenetem is. De minden beküldött megfejtésre külön csak nem felelhetek? Hogy ismét helyre állott egészséged, örvendő tudomásul veszem. — **Deutsch József.** Ha éppen tudni akarod, mert hiszen fölkérsz rá: az írásod hanyag. Pedig tudnál szépen is írni, mint toll-vonásaidból látom. Az ilyen elhányt-vetett sorokkal azonban végkép megromlik írásod. Ha ez egyszer kiforrott, akkor aztán bátran szalajthatod a tolladat. — **Schara Szerike.** Mit is akartál mondani, kis lányom? Így, amint írva van, levélkédet nem értem. — **Mérai testv.** Az igaz, hogy az a sajtó-hiba megesezt, mint ez, sajna, gyakran fordul elő, de szinte már kiirthatatlan is. Hanem azért a megfejtők hoszu sora tán csak mégis azt bizonyítja, hogy a legtöbben rátértek a hibára és, megfejtésök a bizonyítéka, önkénynt helyre is igazították. Látogatástokat szívesen fogadom. — **Névtelen névjegy.** Szép és helyes dolog az a névjegy, de csak akkor, ha név is van rajta. Már most honnan is tudjam én, azt az én szeles kis hívetem minek hívják? Irányításképp annyit, hogy budapesti, s hogy a márcziust »márcsis«-nek írja. Ki vagy hát? Elő a homályból! — **Erdős Gabriella.** A te »nyolcz világcsodád« voltaképen csak hét. Ezek a világcsodái csak az ó-korban voltak azok. A mai kornak bizony száz és száz különb csodája homályosítja el amazok egy részét, melyek név szerint következők voltak: 1° az *egyptomi pyramisok* (ezek a gulák még ma is láthatók.) 2° a *Semiramis királynő függő kertjei* Babylonban. 3° az *Artemis temploma* Efesusban. 4° *Phidiasnak, a görög ó-kor nagy szobrászának Zeüsz (vagyis Jupiter) szobra.* 5. A *halikarnaszusi mausoleum* (kripta-émlék), mely

részben még ma is fennáll. 6° A *rhodosi colossus* (óriás) és 7° az alexandriai kikötőben fennállott *pharos* (világító-torony.) Ezekről az »Athenaeum« vagy a »Pallas« könyv-kiadó társaságok Lexikonjaiból is szerezhetél volna tudomást. Rendesen csak olyan kérdésekre szeretek válaszolni, amelyekre nézve könyvekből hirtelenében nem meríthetnél irányítást. Mert hát ha most valamelyik olvasótársadnak eszébe jut azt kérdezni tőlem, hány sziget van az atlanti oceánban? A festménykéed elég ügyes. — **Németh Endre.** Azt tudhatnád, hogy a jutalomkönyv elnyerése nem tőlem függ, hanem a szerencsétől. — **Dömötör Irénke.** Hogy olvashattál te ki az én soraimból neheztelést? Hiszen éppen csak utba igazítottalak. — **Hacker testv.** Fiume leírása már egyszer megjelent a *Kis Lapban.* A kisasszony mikor küldötte be? Meglehet, hogy tán épp az ő művecskéje látott napvilágot s nincs tudomása felőle. — **Zakariás Sándor.** Hogy van az, hogy a fekvő-beteg folytatja az épnek levelét? — **Schröder Etelka.** A bemutatkozó versen jót mulattam. A másikat valami kis rajzocskával tán közlöm is. — **Perzsa Iduska.** Összetett szó nem alkalmas az efféle rejtvényekre. De különben sem merítetted ki a kettős szót. Hol marad az: Alap, Pala, Zala, Laza, Azalea, stb? Alkalmasabbat s kimerítőt várok. — **Zombory Böske.** A »Forgó bácsi irkája« rég elfogyott. — **Timár Stefánia.** Az illatos tavaszi üdvözlöt nagyon köszönöm, Erzsikét tárt karokkal fogadom. — **Lipsitz Ernő.** Bevált. — **Radnai István.** Minden levél az érkezése sor-rendjében dolgoztatik fel. Hogy a leveleid késnek, arról én nem tehetek. — **Péterfy Ernő.** Az ugy van minden szerkeztsőségben, de a lap nagy részét sokszor a szerkesztő írja. — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉST

szeretne folytatni *Zombory* Böske (Szathmárt) a *Zombory* testvérekkel, akiknek lakcímét kéri. — *Bálint* Endre és *Sohár* Gizella (Kis Marton) a hozzá (sz. udvarhelyi gymn.) küldött kép. lev. lapokat szívesen viszonzza.

F. b.

JÓ SZIV.

Az Országos Gyermekek-védő Egyesületnek: *Bauer* Sára és *Pista* 1 kor. 20 f.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!

F. b.

